

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Sekretarz Stanu

Warszawa, dnia 24 listopada 2016 r.

DWOiP-IV-071-25/16

BM-I-071-514/16/2
16 11 15 - 00032

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 15.11.2016 r.
nr 5582 podpis [signature]

SEKRETARIAT

Biuła Prac Senackich

Wpłynęło dn. 15.11.2016 r.
nr 6568 podpis [signature]

Pan

Stanisław Karczewski

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Grzegorza Peczkisa złożone na 26. posiedzeniu Senatu w dniu 22 września 2016 roku, dotyczące ponoszenia przez dłużników kosztów egzekucji alimentów w przypadku regularnego i terminowego uiszczania należnych świadczeń, uprzejmie wyjaśniam, co następuje:

Egzekucja należności alimentacyjnych odbywa się w drodze egzekucji sądowej, prowadzonej przez komorników sądowych, zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego (dalej jako „k.p.c.”).

W związku z charakterem należności alimentacyjnych, które są świadczeniem okresowym, to jest spełnianym w pewnych odstępach przez nieokreślony czas, wierzyciel, któremu przysługują takie należności może w każdej chwili zwrócić się do komornika z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego dotyczącego należności, których termin płatności nastąpi dopiero w przyszłości. Nie jest konieczne aby w dacie składania wniosku istniała jakakolwiek zaległość w płatnościach alimentów.

Zgodnie z art. 804 k.p.c., organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Skutkiem obowiązywania tak określonych reguł jest konieczność prowadzenia przez komornika postępowania

egzekucyjnego w razie złożenia wniosku przez wierzyciela, bez możliwości badania czy postępowanie takie zostało celowo wszczęte.

Jednakże powyższe nie oznacza, że celowość wszczęcia postępowania nie ma znaczenia dla jego dalszego biegu, w szczególności w zakresie ponoszenia przez strony kosztów postępowania. Zgodnie z art. 770 k.p.c., dłużnik zwraca wierzycielowi koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji, w tym koszty poszukiwania majątku dłużnika. Powołany przepis określa zasady zwrotu wierzycielowi ponoszonych przez niego wydatków. Jego opartym na analogicznych zasadach uzupełnieniem, dotyczącym należnych komornikowi opłat egzekucyjnych, jest art. 49 ust. 4 ustawy z 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz.1138 ze zm.), zgodnie z którym w przypadku niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego opłaty należne za egzekucję świadczenia pieniężnego uiszcza wierzyciel. Skutkiem zastosowania powołanego przepisu powinno być zaniechanie przez komornika ściągania opłaty od dłużnika na ogólnych zasadach, tj. wraz z egzekwowanym świadczeniem i wydanie postanowienia, w którym wezwie wierzyciela do uiszczenia należności z tytułu opłat w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

O ile zatem komornik nie może odmówić wszczęcia i przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego stwierdzając brak istnienia zaległości i opóźnień przy dotychczasowym spełnianiu obowiązku przez dłużnika alimentacyjnego, to może i powinien uwzględniać te okoliczności ściągając koszty postępowania i orzekając o nich.

Powołać przy tym należy ugruntowane już w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowisko, przewidujące, że wierzyciel, który bez potrzeby powoduje wszczęcie egzekucji w sytuacji, gdy dłużnik zgodnie z tytułem wykonawczym dobrowolnie świadczy alimenty w wymaganej wysokości i ustalonym terminie, sam powinien ponieść wywołane tym postępowaniem koszty egzekucyjne przysługujące organowi egzekucyjnemu. Rozpoczyna się ono uchwałą składu siedmiu sędziów z dnia 27 listopada 1986 r., sygn. III CZP 40/86 i znajduje potwierdzenie w postanowieniu z dnia 9 września 1987 r., sygn. III CRN 233/87.

Jednakże odnieść się w tym miejscu należy do regulacji terminu i sposobu spełniania świadczeń pieniężnych. Zgodnie z art. 454 § 1 Kodeksu cywilnego świadczenie pieniężne powinno być spełnione w miejscu zamieszkania lub w siedzibie wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia. Przepis ten określa charakter długu pieniężnego – a więc i alimentów – jako długu oddawczego. Obowiązkiem dłużnika jest więc zapewnienie aby w określonej dacie, przewidzianej jako data płatności raty alimentacyjnej, pieniądze znalazły się już w dyspozycji wierzyciela. Nie jest natomiast wystarczające samo wysłanie pieniędzy w tym

terminie (np. zlecenie przelewu bankowego, wysłanie przekazu pocztowego, posłużenie się inną instytucją zajmującą się przesyłaniem pieniędzy), jeżeli przekazywane środki znajdą się w dyspozycji wierzyciela po ustalonym terminie płatności. Wszelkie opóźnienia w przekazaniu należności, wynikające z samego charakteru użytego do jej przekazania środka bądź też z zaniechań i braku staranności podmiotu, którym dłużnik posłużył się w celu przekazania pieniędzy (np. poczty) obciążać będą jedynie dłużnika. Zgodnie z art. 474 k.c. dłużnik odpowiedzialny jest jak za własne działanie lub zaniechanie za działania i zaniechania osób, z których pomocą zobowiązanie wykonywa, jak również osób, którym wykonanie zobowiązania powierza.

W przypadku, w którym komornik nie uwzględnia, ściągając koszty postępowania, zasad obciążania nimi stron postępowania wynikających z faktu niecelowego wszczęcia egzekucji, stronom postępowania przysługuje możliwość wniesienia do sądu skargi na czynności komornika.

Istniejący stan prawny w sposób dostateczny chroni zatem interesy dłużników, przeciwko którym postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte niecelowo.

Niezależnie od opisanych wyżej zasad obciążania stron kosztami postępowania egzekucyjnego, jak również niezależnie od tego, czy egzekucja w konkretnym przypadku była wszczęta celowo, dłużnik może skorzystać z instrumentów, które doprowadzą do zakończenia egzekucji. W obecnym stanie prawnym są one jednak ograniczone do egzekucji prowadzonej z wynagrodzenia za pracę dłużnika. Zgodnie z art. 883 § 2 k.p.c., dłużnik może żądać umorzenia egzekucji co do świadczeń wymagalnych w przyszłości, jeżeli uiszczy wszystkie świadczenia wymagalne i złoży na rachunek depozytowy Ministra Finansów sumę równającą się sumie świadczeń periodycznych za sześć miesięcy, z równoczesnym umocowaniem komornika do podejmowania tej sumy. Komornik skorzysta z tego umocowania, gdy stwierdzi, że dłużnik popadł w zwłokę z uiszczeniem świadczeń wymagalnych; równocześnie wszczyną z urzędu egzekucję.

W ramach prowadzonych w Ministerstwie Sprawiedliwości prac nad przygotowaniem projektu nowej ustawy o komornikach sądowych i ustawy o kosztach komorniczych, przewidziano wprowadzenie rozwiązań, które podobną konstrukcją zastosują do innych, poza egzekucją z wynagrodzenia za pracę, sposobów egzekucji.

2

SEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Patryk Jaki

